Biuletyn Polonistyczny

03.05.2016

Kurs Poprawnej Polszczyzny

Instytucja: Instytut Badań Literackich PAN
Miasto: Warszawa
Tryb: zaoczne
Rodzaj oferty: Kursy
Data ogłoszenia: 01.06.2018

Język zmienia się nieustannie: na naszych oczach wiele wyrazów wychodzi z użycia, a jednocześnie pojawiają się słowa nowe, zapożyczone z innych języków lub utworzone na gruncie rodzimym. Bywa również, że wyrazy istniejące od dawna w języku nabierają nowych znaczeń i pojawiają się w zupełnie innych niż dotychczas kontekstach. Zmian w zakresie słownictwa jest tak wiele, że użytkownicy języka często czują się zagubieni. Nie są pewni, czy właściwie używają nowych słów, czy wypowiadają się poprawnie i zrozumiale.

Sprawność językowa polega w dużej mierze na umiejętności dopasowania stylu wypowiedzi do sytuacji komunikacyjnej, w jakiej jest ona wygłaszana, a więc sposób wypowiadania się zależy od okoliczności (wystąpienie publiczne, oficjalne spotkanie, rozmowa prywatna itp.) oraz od adresatów wypowiedzi (do kogo i w jakim celu jest ona skierowana). Zdobywaniu sprawności w tym zakresie służą ćwiczenia stylistyczne oraz analizy tekstów publicystycznych i literackich pod kątem zastosowanych w nich środków wyrazu.

Dyskurs publiczny, na który składają się m.in. artykuły prasowe, przemówienia sejmowe, wypowiedzi komentatorów sceny politycznej w radiu i telewizji, a także teksty reklamowe, bywa niezrozumiały, niespójny logicznie lub po prostu niedbały. W wypowiedziach osób publicznych nierzadko rażą nas niepoprawne sformułowania i językowa nieporadność. Omówienie typowych błędów fleksyjnych i składniowych popełnianych przez użytkowników języka pozwala świadomie dbać o poprawność gramatyczną, spójność i zrozumiałość własnych wypowiedzi.

Kurs adresowany jest do osób, które chcą porozumiewać się poprawnie i sprawnie w rodzimym języku. Na zajęciach kładziemy nacisk na ćwiczenia praktyczne, by przede wszystkim umożliwić słuchaczom ocenę ich indywidualnych kompetencji językowych. Kształcimy m.in. umiejętność posługiwania się figurami stylistycznymi, budowania poprawnych logicznie sądów, dostrzegania strategii komunikacyjnych przyjętych w tekście prasowym, zdolność wykrycia stosowanych w dyskursie

publicznym (zwłaszcza w publicystyce politycznej i reklamie) mechanizmów manipulacji odbiorcą. Kurs ma też za zadanie poszerzyć w pewnym zakresie teoretyczną wiedzę o języku wyniesioną przez słuchaczy ze szkoły, ponieważ im więcej wiemy o zjawiskach językowych i ich mechanizmach, tym skuteczniej i sprawniej potrafimy się między sobą porozumiewać.

Kierownik Kursu: dr Dorota Urbańska – wykładowca przedmiotów językoznawczych (gramatyki opisowej, kultury języka i stylistyki) na podyplomowych studiach filologii polskiej w IBL PAN i w Wyższej Warszawskiej Szkole Humanistycznej.

Prowadzący zajęcia na Kursie poprawnej polszczyzny:

Dr hab. Iwona Burkacka specjalizuje się w językoznawstwie polonistycznym. Współautorka „Słownika gniazd słowotwórczych współczesnego języka ogólnopolskiego" oraz „Form i norm…" – popularnego zbioru ćwiczeń z poprawnej polszczyzny. Członek zespołu ortograficzno-onomastycznego Rady Języka Polskiego.
Dr hab. Elżbieta Wierzbicka-Piotrowska, badaczka współczesnej polszczyzny, autorka kilku podręczników do kształcenia językowego, wykładowca kultury języka dla studentów polonistyki w kraju i na uniwersytetach zagranicznych (Rzym, Wilno).
Dr Tomasz Karpowicz – nauczyciel akademicki i redaktor językowy. Autor podręcznika „Kultura języka polskiego. Wymowa, ortografia, interpunkcja", kilku słowników ortograficznych oraz skryptów dotyczących redakcji językowej tekstu, współautor haseł w „Wielkim słowniku ortograficznym PWN".

Kurs trwa cztery miesiące.

Na program kursu składają się **3 bloki tematyczne:**

1. Kultura języka (38 godz.)
Wykładowcy:
dr hab. Iwona Burkacka
dr hab. Elżbieta Wierzbicka-Piotrowska
1. Podstawowe pojęcia kultury języka (norma, uzus, innowacja językowa);
2. Typy błędów językowych;
3. Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna;
4. Poprawność fleksyjna;
5. Poprawność składniowa;
6. Postawy użytkowników wobec języka.

II. Zagadnienia leksykalne (26 godz.)

Wykładowca:
dr Dorota Urbańska
1. Zmiany w zakresie słownictwa:
- wpływ niemieckiego, rosyjskiego , francuskiego i angielskiego na polszczyznę;

- wyrazy obce niedawno zapożyczone i stopień ich przyswojenia w języku polskim;
- neologizmy i innowacje językowe;
- uniwerbizmy w języku potocznym jako przejaw tendencji do skrótu;
- neosemantyzmy, czyli wyrazy zadomowione w języku, ale używane w nowych znaczeniach;
- nowa łączliwość leksykalna – nowe, rozszerzone znaczenia (*bank tkanek, koszyk walut, kosmetyka osiedli*).
- nowe związki frazeologiczne; pozostałości dawnych form w utartych wyrażeniach i zwrotach;
2. Słownictwo neutralne vs. słownictwo nacechowane
- wyrazy nacechowane ekspresywnie;
- zjawisko tabu w języku, eufemizmy;
- wartościowanie w języku: wyrazy oceniające (piętnujące i dowartościowujące);
- słownictwo o ograniczonym zasięgu (historyzmy, regionalizmy, poetyzmy, profesjonalizmy);
3. "Odpowiednie dać rzeczy słowo"
- rola kontekstu w ustalaniu znaczenia wyrazów;
- różnicowanie znaczenia bliskich synonimów;
- unikanie wieloznaczności (leksykalne przyczyny nieporozumień językowych);
- wyrazy i zwroty obcojęzyczne używane w polszczyźnie;
- wyrazy modne i nadużywane.

III. Praktyczna stylistyka (26 godz.)
Wykładowca:
dr Tomasz Karpowicz
1. Zróżnicowanie środowiskowe języka (gwara studencka, żołnierska, narkomanów, internautów, więzienna);
2. Język mówiony i język pisany
3. Odmiany stylowe języka: cechy stylu potocznego, urzędowego, popularnonaukowego i artystycznego.
4. Figury stylistyczne i ich funkcje w tekście: peryfrazy, metonimie, synekdochy.
5. Komunikacja przenośna (ocena poprawności logicznej metafor, analiza tekstów zbudowanych na jednorodnym szeregu metafor).
6. Stylizacje (archaizacja, dialektyzacja i stylizacja środowiskowa) – analizy stylizowanych tekstów artystycznych.
7. Pojęcie błędu stylistycznego. Podstawowe typy błędów stylistycznych.
8. Parodia i pastisz – przywoływanie cudzych wypowiedzi.

Ćwiczeniom towarzyszą wykłady (20 godz.) poświęcone zmianom obserwowanym we współczesnej polszczyźnie oraz związanym z nimi zagadnieniom poprawności językowej. Wśród wykładowców kursu są językoznawcy znani szerokiemu gronu odbiorców.

Warunkiem otrzymania zaświadczenia ukończenia kursu jest zaliczenie każdego przedmiotu (kultury języka, praktycznej stylistyki i warsztatów leksykalnych) w formie pisemnego testu oraz dokonanie opłaty za zaświadczenie w wysokości 30 zł.

Zapisy od 9 maja 2018.
Aby zostać uczestnikiem Kursu należy wypełnić **kartę informacyjną** i dokonać opłaty wpisowej w wysokości 200 zł**.** Wypełnioną kartę wraz z potwierdzeniem opłaty, proszę przesłać na adres podyplomowe@ibl.waw.pl lub złożyć osobiście w pok. 106 podczas trwania dyżurów.

Zajęcia odbywają się w soboty i w niedziele w godzinach 9.00-16.00 w Pałacu Staszica, Warszawa, ul. Nowy Świat 72. Sekretariat kursu I piętro, pok. 106.

Cena kursu: wpisowe 200 zł (przy zapisywaniu się na kurs), czesne 1600 zł. Świadectwo ukończenia kursu płatne 30 zł.

Opłaty można dokonywać bezpośrednio w Sekretariacie studiów podyplomowych lub na konto:
Instytut Badań Literackich PAN, ul. Nowy Świat 72, 00-330 Warszawa
BGK 13 1130 1017 0020 1466 2720 0001

Dane teleadresowe:
ul. Nowy Świat 72 (Pałac Staszica), 00-330 Warszawa
tel.: 530 064 008
podyplomowe@ibl.waw.pl
Sekretarz Kursu: Anna Ryjak

Wysokość czesnego: 1600 zł
Długość trwania kursu: 4 miesiące
Linki:

- http://ibl.waw.pl/pl/edukacja/kursy/kurs-poprawnej-polszczyzny

Słowa kluczowe: polszczyzna, poprawność językowa